Број 231. У Новом Саду, у суботу 17. октобра (4 новембра) 1911. Година XLVI.

„Застава“ излази сваки дан двапута а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље за један месец 2 круне 70 пот. а за три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

За огласе плаћа се 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Да рашчистимо!

Новине нису више амвон, одакле се проповеда истина. Свет врло често довнаје из новина оно, како није било, и губи веру у новине.

У овој журби када новине излазе сваки дан, па и два пута и три пута дневно, догоди се, да новине не буду тачно извештене. Али је њихова дужност, да неистину што пре исправе.

Али како је данас код нас? Ми имамо новине, које намерно најкрупније лажу. И не пада им ни на памет, да неистину исправе. Него је још понављају. Њихова је намера да обману и преваре свет. Те су новине завађачице, оне стоје у служби лажи. Немају друге одбране, него им је лаж одбрана, нада; лаж им је и отац и мајка.

Са каквом бестидношћу и покварношћу лажу некоје српске новине, то смо и опет видели ово дана.

Тиче се конференције чланова Матице Српске. На тој конференцији је једно решено, а друго после учињено. Преврнули су вером нерадикали. „Браник“ да би одбранио вероломство, исмислио је лаж. Ево шта он пише:

„Радикали, који су се споразумели са демократама и присталицама народне странке, пристали су у међустраначком одбору, да се поред осталих чиновника за фискала бира др. Малешевић. Но радикали су погазили пакт. Др Жарко Миладиновић реферисао је, да се је међустраначки одбор споразумео у тим и тим кандидатима за чиновнике и сва скупштина је била вољна да их изабере. Кад код места фискала, а румски Тумач гласом, из кога је звучала подмуклост, рече:

— Ту се нисмо споразумели.

Та је изјава на мах узета код огромне већине скупштинара као изазивање и ниска смицалица“.

Овако извештава „Браник“. А како је било, то смо већ писали у „Застави“. На оној конференцији постигнут је споразум о свима чиновницима, само не о фискалу. Радикали су изјавили, кад је дошао ред на фискала, да они никако неће и не могу гласати за Малешевића, кога су јутрос осудили. И затим је на конференцији решено једногласно, да у ствари фискала није постигнут споразум, него ће се на скупштини гласати. Тако је то известио др. Жарко Миладиновић скупштину. Тако је било истина, и ни један од повереника разних странака није устао јавно да каже: Није истина!

Него је „Браник“ и опет слагао, бестидно слагао, само да обеди радикале, и баци кривицу на њих, што други нису одржали реч.

На конференцији је било онако, како је др. Жарко Миладиновић известио скупштину Матице. Радикали нису пристали да се бира Малешевић. А конференција је то узела на знање и решила, да на скупштини гласа како ко хоће, јер нема у том споразума.

Ево имена оних, који су били на тој конференцији и преговарали у име својих странака и оних ван странака:

Од радикала били су: др. Жарко Миладиновић, др. Влада Манојловић и Мита Клицин.

Од других странака и група били су: Др. Јоца Петровић, Марко Богдан, др. Душан Бошковић, др. Богдан Давидовић, Иринеј Ћирић (професор богословије), др. Душан Радић, Милутин Јакшић, др. Васа Јакшић, Душан Монашевић, др. Милан Петровић.

Нерадикала било је на договору три пута толико, колико радикала. Има ли и једнога, ко може рећи, да је др. Миладиновић криво известио Матичину скупштину? Има ли и једнога, ко може тврдити да је онако било, како каже „Браник“? Има ли и једнога, ко може посведочити „Браникове“ речи јавно, са пуним потписом имена свога?!

Нема! У осталом ми ћемо сачекати, али се неће нико јавити.

Па каква је то дрскост од „Браника“? И такав лист сме још исписати, да је он народни лист, да стоји бајаги у народној служби? Његов брат „Србобран“ ће то по свој прилици отштампати, иако зна ко је и какав је „Браник“. Али баш за то ће отштампати.

Како је било добро, што су радикали унапред изјавили, да они неће никако да преговарају са Браниковцима. Јер да је и „Браник“ послао на договор своје „поверљиве људе“, ми не би били данас сигурни, да неко од њих не би изјавио, како је истина оно, што пише „Браник“, и да је др. Жарко Миладиновић криво обавестио Матичину скупштину.

Пазите с ким данас разговарате! Има људи, о којима нисте сигурни да ће се криво заклети и кад с њима говорите пред 12 сведока. Такво је данас време. Такви су данас некоји листови. Такве су данас некоје новине!

Но добро је то да се познамо. И лажи имају напослетку своју добру страну. Што их је више, тим ће се пре лажљивци удавити у њима.

Рат
између Италије и Турске.

Данас су већ и у Цариграду попустили у хвалисању, када се показало, да већина турских извештаја није истинита. Данас се већ ни у Цариграду не говори више о томе, да су Турци и Арапи повратили од Талијана град Триполис, да су заробили генерала Каневу, да се тали јанска војска предала, и слично. Данас су већ много скромнији, па кажу: Истина, све оно није се још десило, али се може десити, јер су турске и арапске чете са свију страна (зар и с мора?!) затворилe варош Триполис, и свих шест спољашних утврђења града Триполиса у рукама су турских и арапских чета. Талијанска војска не може никуда ни да се макне, те амо још с помоћу великих топова и машинских пушака одолева нападајима Турака и Арапа. Но биће да и у том скромнијем хвалисању турском има доста тога, што не одговара — истини.

Талијански званични извештаји казују сасвим противно турским извештајима. По талијанским извештајима, под Триполисом последњих дана није било већих батака. Долази само до мањих окршаја и чаркања. Но има дана, када нема ни тога. Последњи талијански званичан извештај јавља о догађајима што се десили у среду. Тога дана из јутра око 5 сати почели су Турци од југоистока из топ ва пуцати на талијанске положаје, али су убрзо обуставили паљбу, а да су и најмање штете нанели Талијанима. Пред вече истога дана искрсао је непријатељ у близини обранбене линије 82. талијанског пешачког пука, али се убрзо повукао. Талијански убојни брод „Карло Алберто“ пуцао је на турске положаје. Турци су из топова пуцали на тврђаву Сиди Мисри, али кад су талијански топови одвратили паљбу Турци се повукли. Из Триполиса стигао је у Рим још извештај, да су из поуздана извора сазнали, да је Арапима понестало хране и џебане. — Талијански поручник Гавоти бацио је са крилатице из висине од 700 метера неколико бомби у турски логор. Ове су починиле грдну пустош међу људма и марвом. Осим тога турским војницима и Арапима овладао је силан страх услед тога нападаја „од горе“.

Са острва Малте јављају; да се тамо пронео глас, да су сви талијански убојни бродови отпловили испод Триполиса. Држи се, да су отпловили у турске воде. У Цариград је пак стигао глас, да су северо-западно од острва Кипра виђене три талијанске крстарице. Из свега тога неки закључују, да Италија намерава да нападне Турску изван Триполиса и тако је примора на мир.

У погледу мира има само један извештај из Цариграда. По томе извештају, велике силе су још прошле недеље преговарале о томе, да учине код турске владе заједничке кораке у корист миру. Оне се у томе и споразумеле, али до данас нису још ништа почињале, јер сматрају да данашње прилике нису згодне за такав потхват.

С извесне стране још се увек подржавају гласови, да није ни на Балкану све као што треба, те да лако може и тамо да букне ратни пламен. Тако се опет пронели гласови, да је Црна Гора три пука војске концентрисала на турској граници. То је у турским круговима изазвало велику узрујаност, те сад у грозничавој журби наоружавају Арнауте. Прекјуче је у Скопље стигло 16 вагона барута. Колико је у свега тога истине, тешко је рећи.

Где је Јозуа Франк?

Већ се дуже времена не чује глас овог хрватског политичког дрекавца. Пред неколико мјесеци јавио се једном осудивши старчевићанску политику, коју воде Миле Старчевић и Владимир Пребег; јавио се, да касније свијет не чује о њему ништа. Тајанствена је улога Јозуе Франка, за кога час кажу да је болестан, час да се повукао са политичкога попришта, час да је у лечилишту У царство тајанствености, у ком се данас налази личност Јозуе Хранка, унећемо мало свјетлости.

Стари Франк је данас активан политичар, активнији него што је био за млађих дана, док је радио заједно са Давидом Старчевићем, Милом Старчевићем и Гргом Тушканом. Франку је успјело, што ни једном хрватском политичару до данас није; успјело му је наметнути своју аустријанску политику цијелој једној српској странци, која се зове самостална.

Стари Франк је проповиједао из дана у дан у „Хрватском Праву“, да је политичка лозинка свакога Хрвата, да је темељно начело Старчевићеве странке: слободна, уједињена Хрватска у оквиру Аустро-Угарске. Против овако уоквирене слободне уједињене Хрватске, против ове политике Јозуе Франка, дизала је посве оправдана сва поштена српска јавност свој глас, проглашавала је овакову политику противнародном политиком, која је уперена против Срба. Развијена свијест и отпорна снага српскога народа била је тако силна, да је и сам Јозуа Франк зазирао често пред својом политиком „уоквирене слободне Хрватске“. Кад је дошао Светозар Прибићевић на чело самосталне странке, српска политика оде за Голеш планину, срова се на политику Јозуе Франка, на политику „уоквирене слободне Хрватске“. Она снага српскога народа, пред којом је презао сам Франк, претворила се под Прибићевим водством самосталне странке у снагу против српске мисли, у снагу против српског народа. Од слободне независне, демократске српске политике Павла Јовановића настаје нова, црножута, камарилска политика, значајно је, да се та камарилска политика Прибићевића јавља онда, када стари Франк привидно престаје радити на политичком подручју. Узрок овој појави имамо тражити у чињеници, што је сама особа Јозуе Фран-

ка сваком Србину више него зазорна Буде ли поред Прибићевића водио исту политику и Франк, то ће без сумње сваки ма и најзатуканији Србин самосталац, окренути леђа Прибићевићу. Франк као добар рачунџија, а по свој прилици и услед каквог потајног споразума са Прибићевићем. уклонио се привидно у сврху, да Прибићевић доврши његово дјело. И у истину камарилска политика Јозуе Франка данас лијепо напредује у самосталној странци под водством Светозара Прибићевића Познато је, да Светозар Прибићевић није никакав политичар, а ипак вјешто и тачно провађа камарилску политику Јозуе Франка. Како се ова могућност даде растумачити? Једино на тај начин, да се поред Настића налази у уредништву „Србобрана“ стари Франк, који упућује Светозара Прибићевића

Дисидент.

Браниковачке лажи.

Да они око „Браника“ свесно лажу, то је већ толико пута доказано. Јуче смо доказали, да су слагали, кад су изнели, да су радикали погазили пакт. Али слагали су уједно, кад су изнели, да је на скупштини било само 545 чланова, а знају добро, да је одбор за оверење присутних чланова прогласио на почетку скупштине да је присутно 708 чланова. У току скупштине придошло је још 46 чланова, дакле укупно **754** члана. Они око „Браника“ свесно лажу и у данашњем броју, да је било присутно близу 600 чланова, а то чине само зато, да не би читаоци „Браника“ дознали, да је после изласка радикала од 754 остало тек 220 чланова, него да би изгледало, као да је остало у дворници скоро половина чланова. Али где бројеви говоре, ту не помажу ни браниковачке лажи.

Патње Срба у Старој Србији.

Из Старе Србије стижу непрестано гласови о патњама тамошњих Срба. У Новом Пазару нападнут је ножевима Тома Ђорђевић обућар, па ипак су злочинци Ариф Фоковић и Сали Ахлатов пуштени на слободну ногу. У околини новопазарској Турци и Арнаути отимају Србима иметак, а у селу Кошни смртно су ранили Анђелију Симонову, која је од задобивене ране умрла. У селу Истоку (код Пећи) погинуо је од арнаутских зликоваца Недељко Вулић, а у Белом Пољу Тома Ћирковић, који је хтео да врати своје волове, што му их је отео Авдул Селим. Иако је ствар пријављена суду, Авдул Селим није ухапшен. Трпка Момировића из Тополнице заробили су Арнаути, кад се вратио из Америке, где је радећи по рудницима стекао нешто иметка, те је за откуп морао платити 1500 динара. У Војсалићу убише Арнаути Јована Рајовића пред његовом кућом, у Крњину Јована Копрљана, у Затону Филипа Рабреновића, у Ракитама Тодора Сошића, у Милошевом Долу Ђуру и Младена Пејовића, у Пријепољу Арсенија Вуловића, а у селу Истоку Матију Радовановића. Арнаутски разбојници опколише села Сливаво и Драговац, па отимају, жаре и пале, уцењују и убијају, а турске власти све то мирно трпе. Зар нема никога да помогне српским пећеницима у Старој Србији?

„Браник“ и Милетићева песма.

Они око „Браника“ хтели би да збришу онај силан утисак, који је у Матичиној скупштини учинио демонстративни излазак радикала уз одушевљено певање Милетићеве песме, па нападају због тога радикале. Знају и они око „Браника“, да су они, који су певали Милетићеву песму, свесни и независни Срби, који се не подвлаче под скут Куену и његовим слугама, као што чине либерали, самосталци и подрепаши. Они, који су певали Милетићеву песму, боре се одлучно да се очувају Милетићеве тековине, а нису се слизали са калуђерима и назадњацима, да слисте народна права у автономији, као што су учинили либерали, подрепаши и самосталци. Они око „Браника“ изневерили су Милетићев програм, и издали народна права. Куеновци око „Браника“ и његових прапораца оскрнавили би Милетићеву успомену. кад би певали Милетићеву песму.

Напредак Северо-америчких Сједињених Држава.

Статистичко звање у Вашингтону издало књигу под натписом: Статистички податци о напретку Сједињених Држава од 1800. до 1911. године“. Ти занимљиви податци показују, како је та данас највећа држава у Америци дивовским корацима напредовала у току последњих 112 година Године 1800., Сједињене Државе, осим острва, обухватиле су простор од 843 хиљаде 245 квадратних миља; год. 1810. пак већ 1 милион 743 хиљаде 630 квадратних миља; год 1850. пак 2 милиона 995 хиљада 536, а год. 1853., када се последњи пут увећао простор Сједињених Држава, износио је 3 милиона 26 хиљада 789 квадратних миља Број становника у Сједињеним Државама износио је 1800. године 5 милиона 300 хиљада, а данас — 1911. год. — износи, мање четврт милиона, 94 милиона. Државни дуг износио је 1800. год. 83 милиона долара; године 1865. по свршетку грађанског рата 2 хиљаде 675 милиона, а данас 1911. год износи само 1 хиљаду и 15 милиона долара. У новчаним заводима било је улога год. 1875. (када су почели о томе водити рачуна) 2 билиона долара, а данас има 15 билиона. Када се почели оснивати новчани заводи, улагача је било око 9 хиљада, и данас их има преко 9 милиона. На покриће државних издатака доприносио је сваки држављанин у облику разних пореза године 1800. просечно 2 долара и 4 цента; 1866. год. 14 долара и 65 центи; а данас само 1 долар и 45 центи. Вредност трговачког извоза износила је 1800. год 32 милиона долара, а 1910 године 2 билиона; а вредност увоза износила је 1800. год 91. милион, а 1910. год. 1 хиљаду и 500 милиона долара.

Избор свештеника у Вршцу.

Пишу нам из Вршца: На дан св. Луке обавела је наша црквена скупштана избор систематизованог парохијског помоћника. Са свима против једног гласа изабрат је протопрезв. капелан Светислав Стојаковић Надамо се, да ће изабрани парохијски помоћник својим даљим радом показати се достојним свог сјајног поверења наше црквене скуптине.

Кратке вести.

— Берберин Шандор Коња у Сегедину, отерао је жену, па живи са удовицом Коломана Безега. У свађи пуцао је Коња на своју љубавницу и тешко је ранио Пуцао је и на себе, али је остао неповређен.

— У Лавову је неки Кјервицки убио љубавника своје жене (једног ђака) а жену је искасапио и црева јој распорио Кјервицки се недавно вратио из Америке.

Брзојави „Застави“

Стигли 16. октобра.

Политички положај у Будимпешти.

Будимпешта. Министар председник Куен брзојавно је позвао грофа Стевана Тису, да дође овамо. Влада ће још једном покушати, да успостави мир. У случају, да јој то не пође за руком, употребиће јаче мере, а пре свега даће изабрати грофа Стевана Тису за председника угарском сабору.

Хрватско-славонски сабор.

Загреб. Званичан лист хрватско славонске владе доноси краљевски отпис, упућен бану, по коме се хрватско-славонски сабор, који је 4. марта краљевим отписом одгођен на неизвесно време, има сазвати у уторак 25. октобра (7. новембра), да саслуша једну краљеву поруку.

Талијанско-турски рат.

Триполис. Јуче су Турци управили опћи нападај против града Триполиса.

Цариград. Говори се, да су турске и арапске чете опколиле и град Бенгази.

Колера.

Будимпешта. Пријављена су два случаја колере у Бајахиду, и 3 у Доњој Љупкови.

Нападај на полицаја.

Лодз. Три непозната човека напали су на улици тајног полицаја, пуцали су на њега из револвера, те га тешко ранили, а и 6 пролазника. Полиција је опколила кућу, у коју је побегао нападач.

Одговорни уредник
Мита Клицин.

Трговина.

Будимпешта, 16. октобра 1911.
(Брзојавни извештај).

Готова роба.

Раж прве каквоће 20 к. 20 п. до 20 к. 80 п.
Јечам за храну 18 к. — п. до 18 к. 80 пот.
Јечам за кување пива 18 к. — п. до 18 к. 30 п.
Зоб прве каквоће 19 к. 50 п. до 19 к. 90 п.
Зоб средње каквоће 19 к 20 п. до 19 к. 40 п.
Кукуруз домаћи 19 к. 45 п. до 19 к. 60 п.

Термини.

Жито за април 23 кр. 84 пот. до 23 к. 86 п.
Раж за април 1911. 20 к. 74 п. до 20 к. 76 п.
Кукуруз за мај 1912. 17 к. 14 п. до 17 к. 16 пот.

ПОТРЕБУЈЕМО
25 папучарских радника
са добром платом. Исто тако вадимо старијим радницима мајсторско право, с тим додатком, да за нас раде и нами готову робу постављају. — Понуде ваља слати на:
С. КОНКОЛИЈА НАСЛЕДНИЦИ
Пискер и Гринвалд,
кожарија и производња папуча
1801 3—3 у Панчеву.

ШЕГРТА!!
Треба ново отварајућа се
ГАЛАНТЕРИЈСКА
и
КРАТКЕ РОБЕ ТРГОВИНА
МУДРОКА И ЈОВАНОВИЋА
1822 1— у Митровици, (Срем.)

ФРИЗЕРСКИ САЛОН.
На најбољем месту у Граду, са свим потребним намештајем ПРЕДАЈЕ СЕ под врло повољним условима, за које се ваља обратити на Ђуру Гајгера, фризера Митровица, (Срем). 1821 1-3

БАНКАРСКА
КОМИСИОНАРНА РАДЊА
набавља зајмове на амортизацију и хипотеку под најповољнијим условима **од 10—65 год. по најјумр нијој камати**, брзо и тачно. **Провизија се плаћа кад се зајам спроведе.**
Имадем на продају више хиљада јутара прве класе земље у Банату и Бачкој на отплату.
Посредује разне продаје и купове поседа и кућа. Обавештаје даје уз приложену пошт. марку за одговор.
Светозар М. Косовац.
452 39—104 Нови Сад.

КУЋА НА ПРОДАЈУ
у Новом Саду
ћупријска улица бр. 5.
Услови повољни. Ближа извешћа у истој кући. 1775 2—3

БИЛИЈАРА
:-: НА ПРОДАЈУ! :-:
2 комада нови модерни махагони за карамбол билијара, 1 комад венде брет још ни два месеца не употребљаван са прибором заједно
ЈЕФТИНО СЕ ПРОДАЈУ.
JOHANN SCHMIDT
1733 4—9 Bacsfeketehegy.

БАДАВА
разашиљем најновији и најјефтинији
:: :: :: ценовник :: :: ::
ГРАМОФОНА
Патефона и Еуфона
и најновији списак
СРПСКИХ ПЛОЧА,
који садржи више хиљада српских песама славних певача и певачица, певачка друштва, гуслара, гајдаша, тамбураша, андолија, Цигана, војничку главбу оркестра, декламације, шале, беседе, подскочице, црквено појање, и све друге плоче у свима језицима целога света у производу, Грамофон, Зонофон, Фаворит, Диадал, Премиер, Пате, Јумбо, Одеон, Шкала и то јефтиније него у самој фабрици.
Тако исто може се добити од најбољих игала за Грамофон, федера и све ситнице, и примам оправке све врсте.
Молећи за цењене налоге
с поштовањем
МИТА Ђ. ПАЛИЋ,
Панчево.
1658 4—25 Телефон број 214.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.